

Sygn. akt V ACa 789/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Barbara Kurzeja (spr.)
Sędziowie :	SA Anna Tabak SA Janusz Kiercz
Protokolant :	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w G.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta (...)

o odszkodowanie

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 25 września 2012 r., sygn. akt I C 56/12

1. oddała apelację;
2. zasądza od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

V ACa 789/12

Uzasadnienie.

(...) w G. wniosła o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezydenta Miasta (...) kwoty 7.104.653 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem naprawienia szkody, którą poniosła w związku z wydaniem w latach 1979-1980 przez Prezydenta Miasta (...) decyzji o oddaniu w użytkowanie wieczyste poprzednikowi prawnemu powódki działek gruntu z przeznaczeniem pod budowę osiedla mieszkaniowego. W 2011 roku Wojewoda (...), w wydanych decyzjach nadzorczych stwierdził bowiem ich nieważność, gdyż zostały wydane z rażącym naruszeniem prawa. Działki te stanowiły bowiem w tym czasie własność osób trzecich. W związku z tym

powódka zmuszona została do wykupienia zabudowanych przez nią gruntów od ich właściciela i poniesienia wydatków związanych z przekształceniem prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Wyrokiem z dnia 25 września 2012 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo ustalając, co następuje.

Decyzjami nr:(...) z dnia 17.05.2011 r., (...) z dnia 31.05.2011 r. i (...) z dnia 9.09.2011 r., na podstawie art. 156 § 1 k.p.a., Wojewoda (...) stwierdził nieważność decyzji wydanych w dniach: 26.02.1980 r., 28.05.1980 r. i 31.10.1979 r., jako wydanych z rażącym naruszeniem art. 10 ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach.

Wymienionymi decyzjami orzeczono o oddaniu (...) (powódka powstała w wyniku jej podziału) działek o łącznej powierzchni 42.934 m⁽²⁾ i na tych działkach, które, jak wynika z decyzji, miały stanowić własność Skarbu Państwa, poprzedniczka prawna powódki wybudowała osiedle mieszkaniowe. Grunty te stanowiły w rzeczywistości własność J. i A. małż. K., potem ich spadkobierców K. a następnie F. J. na podstawie umowy kupna sprzedaży z dnia 30 kwietnia 2004 r.

Powódka bezskutecznie występowała o nieodpłatne uwłaszczenie na podstawie przepisów o gospodarce nieruchomościami. Wcześniej, powództwo wniesione przez Skarb Państwa przeciwko następcom prawnym małżonków K. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 11.03.2004 r., w sprawie - sygn. akt IC 662/02.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z 12.08.2008 r. (sygn. akt I C 253/06), na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 200 r. o spółdzielniach mieszkaniowych nakazano F. J. aby przeniósł na rzecz powódki prawo własności przedmiotowej nieruchomości za wynagrodzeniem w kwocie 4.162.070 złotych. Poniesione w związku z wykupem nieruchomości od jej właściciela powódka wyliczyła na kwotę 7.104.652,67 zł, przy czym składa się na nie również kwota 2.660.275 zł uiszczona przezeń tytułem przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności decyzją Prezydenta miasta (...) z 26.01.2011 r.

W ocenie Sądu Okręgowego powyższe ustalenia nie dają podstaw do uwzględnienia powództwa. Zgodnie z art. 5 ustawy z 17.06.2004 r. zmieniającej kodeks cywilny w sprawie niniejszej zastosowanie mają przepisy w brzmieniu obowiązującym do dnia jej wejścia w życie – w tym art. 417 k.c. i art.160 k.p.a., a nie powołany w pozwie art. 417¹ k.c. i że pomiędzy wydaniem decyzji nadzorczej a szkodą, której naprawienia powódka dochodzi, nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 k.c. Poprzednik prawny powódki zaniechał sprawdzenia tak podstawowej kwestii jak prawa własności nieruchomości, na której wzniósł osiedle mieszkaniowe, a zaniedbania organów administracji nie mogą go usprawiedliwić.

W świetle przepisów regulujących zasady oddawania nieruchomości w wieczyste użytkowanie i ukształtowanego na ich tle orzecznictwa i poglądów doktryny decyzja o oddaniu gruntu w wieczyste użytkowanie nie rodziła ani dla jej adresata, ani dla organu, który daną decyzję wydał, cywilnoprawnego obowiązku zawarcia umowy z art. 234 k.c. Stanowiła ona jedynie podstawę zawarcia notarialnej umowy, co zresztą wynikało z pkt (...) tejże decyzji.

W omawianej sprawie do zawarcia takiej umowy nie doszło i dojść nie mogło w sytuacji, gdy stanowił on własność osób trzecich. Nie mógł również być przedmiotem skutecznej komunalizacji. Nadto, powódka błędnie utożsamia Gminę i Skarb Państwa akcentując w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa zaniechania Gminy.

Skoro zatem powódka w wyniku bezprawnie wydanej i z tego powodu unieważnionej decyzji nie nabyła prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej nieruchomości, to tym samym nie mogła utracić prawa, którego skutecznie nie nabyła. Nie poniosła zatem szkody, która pozostawałaby w związku przyczynowym z wydanymi decyzjami.

W apelacji od powyższego wyroku powódka zarzucając Sądowi Okręgowemu „naruszenie art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 17 czerwca 2004 r., art. 417¹k.c. w zw. z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, art. 208 ustawy o gospodarce nieruchomościami (poprzednio art. 88a ustawy z dnia 21.08. 1997 r. o gospodarce gruntami i

wywłaszczeniu nieruchomości) przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie tych przepisów do długotrwałej i przewlekłej procedury organów władzy publicznej, która zamiast doprowadzić do uwłaszczenia spółdzielni faktycznie doprowadziła do wyeliminowania jej z postępowania pozwalającego na nieodpłatne uzyskanie praw do gruntu i tym samym spowodowała znaczną szkodę majątkową” wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Wbrew zarzutom skarżącej, która nie uzasadniła bliżej na czym miałyby polegać naruszenie wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego, Sąd Okręgowy prawidłowo je zastosował i interpretował jak i zasadnie uznał, że pomiędzy wydaniem wskazanych wyżej decyzji a objętą żądaniem szkodą nie zachodzi związek przyczynowy, o którym stanowi art. 361 k.c.

W świetle uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r. (III CZP 112/10, OSNC 2011/7-8/75, LEX nr 751460), nie budzi obecnie wątpliwości, że do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. Przepisy § 1 i § 2 art. 160 k.p.a. stanowią zaś, że stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji, służy roszczenie o odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę, chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie oraz że do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, z wyłączeniem art. 418 tego kodeksu.

Jak nadto słusznie podniesiono w odpowiedzi na apelację, ponieważ powódka jako źródło dochodzonej szkody i podstawę faktyczną żądania wskazywała wadliwe decyzje, nie może obecnie w apelacji motywować swoich żądań wskazując na wadliwe działania bądź zaniechania Gminy podejmowane w stosunku do nieruchomości w latach 90-tych ubiegłego wieku. Nie były one przedmiotem niekwestionowanych w apelacji ustaleń Sądu Okręgowego i ich oceny jurydycznej i w związku z tym zarzut skarżącej odwołującej się do „długotrwałej i przewlekłej procedury organów władzy publicznej” nie mogą odnieść oczekiwanego przez nią rezultatu.

Nie ulega zaś wątpliwości, że w wyniku uznanych za nieważne decyzji, powódka nie nabyła żadnego prawa rzeczowego, bo do zawarcia na ich podstawie umów cywilnoprawnych nie doszło. Okoliczność, że poprzednik prawny powódki zabudował bezprawnie wymienione działki nie kreuje zatem po stronie pozwanego Skarbu Państwa – jak prawidłowo uznał Sąd pierwszej instancji - obowiązku odszkodowawczego.

Z tych przyczyn i na podstawie art. 385 k.p.c. apelacja podlegała oddaleniu, jako nieuzasadniona.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnia, stosownie do jego wyniku przepis art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturze Generalnej Skarbu Państwa. Wynagrodzenie pełnomocnika procesowego strony pozwanej (przy wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej 7.104.653 zł zasądzone w stawce minimalnej określonej w § 6 pkt 7 i § 12 ust. 1 pkt 2 Rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.